

ГАЛИЦЬКИЙ КОЛЕДЖ
імені В'ячеслава Чорновола
Кафедра видавничої справи та медіакommunікацій

**МЕТОДИЧНІ
РЕКОМЕНДАЦІЇ**
для самостійної роботи студентів
спеціальності 061 «Журналістика»

з дисципліни:

**Правові основи
масової комунікації**

Тернопіль - 2021

Навчально-методичне видання розглянуто та схвалено для використання у роботі на засіданні кафедри видавничої справи та медіакомунікацій

Правові основи масової комунікації / Укл. Майка М. Б. Методичні вказівки для організації самостійної роботи студентам денної форми навчання із спеціальності 061 «Журналістика». Тернопіль: Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола, 2021

Коротка анотація: *Методичні вказівки для організації самостійної роботи є частиною методичного забезпечення курсу які побудовані на основі авторського досвіду викладача дисципліни «Правові основи масової комунікації».*

Метою організації самостійної роботи є опрацювання студентами наукової, навчальної, методичної літератури без участі викладача, а також у вільний від обов'язкових аудиторних занять час.

Зміст та обсяг визначається робочою програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача, які включають питання, винесенні на самостійне опрацювання по темі, основні терміни і поняття та теоретичні відомості, а також запитання для самоконтролю та рекомендовану літературу.

Методичні вказівки для організації самостійної роботи призначені для студентів денної форми навчання спеціальності 061 «Журналістика», освітній рівень - бакалаврський.

ЗМІСТ

Методичні вказівки для організації самостійної роботи	4
Змістовий модуль I. Основні положення інформаційного права	
Тема 1. Поняття, структура, джерела правого регулювання масової комунікації. Інформаційні відносини.....	5
Тема 2. Реалізація права на інформацію за законодавством.....	7
Тема 3. Доступ до публічної інформації. Захист персональних даних.....	10
Тема 4. Правовий статус засобів масової інформації.....	14
Тема 5. Правове регулювання реклами.....	19
Змістовий модуль II. Загальні засади правового регулювання інформаційних відносин	
Тема 6. Правове регулювання державної реєстрації суб'єкта – засобу масової інформації	22
Тема 7. Захист прав та інтересів суб'єктів інформаційних відносин	27
Тема 8. Відповідальність у сфері інформації.....	31
Тема 9. Електронне урядування.....	33

Методичні вказівки для організації самостійної роботи

Для успішного вивчення і засвоєння курсу «Правові основи масової комунікації» студент повинен володіти достатнім обсягом навчальної і спеціальної літератури і законодавчою базою.

Однією із форм поглибленого вивчення дисципліни є самостійна робота студента, на яку відводиться більша половина часу навчального матеріалу.

Метою організації самостійної роботи є опрацювання студентами наукової, навчальної, методичної літератури, законодавчих нормативно-правових актів, що сприяють активізації пізнавальної діяльності студента з дисципліни «Правові основи масової комунікації», самостійно аналізувати, вміти узагальнювати сукупність знань, робити висновки, що ґрунтуються на опрацьованому матеріалі. Самостійна робота студентів при вивченні дисципліни «Правові основи масової комунікації» полягає в додатковому опрацюванні загальної і спеціальної літератури, підготовці до семінарських (практичних) занять.

По кожній темі дисципліни планується самостійна робота, яка включає вивчення питань, не розглянутих під час лекційного заняття з опрацюванням навчальної і спеціальної літератури, законодавчих актів.

Для успішного і ефективного виконання самостійної роботи необхідно дотримуватись таких рекомендацій:

- завдання самостійної роботи студенти повинні виконувати в призначені викладачем строки.
- самостійна робота студента з права соціального забезпечення повинна містити теоретичну і практичну частину.
- студенту необхідно опрацювати теоретичний матеріал з даної теми, який міститься в рекомендованій літературі та норматив-но-правових актах.
- у лекційному зошиті необхідно опрацювати основні терміни, поняття, що стосуються права соціального забезпечення.
- дати відповіді на запитання, поставлені для самоперевірки.
- формами поточного контролю виконання самостійної роботи є відповіді на запитання викладача, семінарські заняття.
- кінцевий результат контролю самостійної роботи: питання самостійної роботи включаються в екзамен.

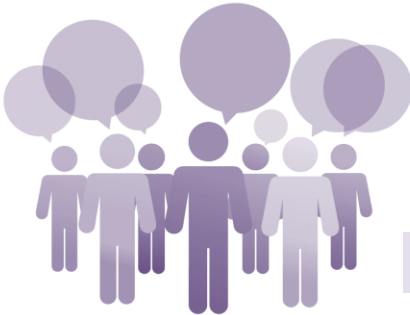
Змістовий модуль I. Основні положення інформаційного права

ТЕМА 1:

Поняття, структура, джерела правового регулювання масової комунікації. Інформаційні відносини

Питання, винесені на самостійне вивчення:

1. Інформація, як об'єкт правового регулювання.

Теретичні відомості

Інформація, як об'єкт правового регулювання

Головним чинником розвитку суспільства і будь-якої держави є наявність у їх розпорядженні необхідних відомостей про навколишній світ, природні процеси, що в ньому відбуваються, про події, що їх супроводжують, політичну, економічну, соціальну ситуацію тощо. Ці та інші відомості, необхідні знання у відповідній сфері суспільних відносин доводяться до суспільства чи окремо взятої особи за допомогою інформації. Інформація може виступати засобом реалізації конституційних прав і свобод, елементом управління суспільними та державними справами, засобом впливу на прийняття управлінських рішень, товаром та об'єктом права власності тощо.

Категорія «**інформація**» має досить широкий зміст, оскільки використовується у різних сферах суспільних відносин. Зокрема, вона стала предметом окремої науки під назвою кібернетика, що вивчає ознаки процесів і систем управління в технічних пристроях, живих організмах та людських організаціях. Але будь-яка інформація пов'язується з певними знаннями чи відомостями, характеризується складністю і розгалуженістю, безпосереднім зв'язком з умовами існування суспільства, сприяє підтримці системи управління суспільними процесами. В цілому інформація має соціальне призначення та статус юридичної категорії, що урегульовується відповідними правовими нормами. Визначення юридичної категорії «*інформація*» закріплене у Законі України «Про інформацію», відповідно до якого **інформацією є будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді**. Таке визначення прийнято називати базовим для об'єкта всіх видів інформаційних відносин, хоча в окремих нормативно-правових актах, що регулюють певну групу суспільних відносин, це визначення уточнюється чи розширюється з урахуванням сфери використання тієї чи іншої інформації.

Враховуючи, що інформація є об'єктом права власності, ЦК України дає подібне визначення інформації і відносить її до нематеріальних благ. В інших нормативних актах поняття інформації конкретизується залежно від сфери її обігу. Так, в Законі України «Про телекомунікації» інформація визначається як відомості, подані у вигляді сигналів, знаків,

звуків, рухомих або нерухомих інших зображень чи в інший спосіб. Закон України «Про доступ публічної інформації» вводить поняття публічної інформації та визначає, що публічна інформація – це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації. В Законі України «Про науково-технічну інформацію» визначено, що **науково-технічна інформація – це будь-які відомості та/або дані про вітчизняні та зарубіжні досягнення науки, техніки і виробництва, одержані в ході науково-дослідної, дослідно-конструкторської, проектно-технологічної, виробничої та громадської діяльності, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді.**

З аналізу таких нормативних визначень випливає, що змістом будь-якої інформації є певні відомості про події чи явища, які відбуваються у суспільстві, відомості про окремо взятую особу, діяльність органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, що можуть зберігатися в будь-якій формі й вигляді. Обов'язковою ознакою інформації є документування або публічне оголошення таких відомостей. Здатність до розмноження та розповсюдження, реалізації на ринку послуг, а також можливість суб'єкта інформаційних правовідносин захищати своє порушене право у даній сфері в судовому порядку є особливою ознакою інформації.

На підставі правового аналізу нормативних визначень поняття «інформація» в юридичній науці визначено, що **інформація – це відомості, подані в будь-якій організаційній формі й вигляді, на будь-яких носіях, про події і явища, які мали або мають місце в суспільстві, державі та навколишньому середовищі.** Таке визначення категорії «інформація» дозволяє віднести до неї відомості про події і явища, що мають місце не тільки всередині нашого суспільства, держави та навколишньому природному середовищі, а й відомості про події і явища, які відбуваються в інших країнах. При цьому подання відомостей не пов'язується з їхніми конкретними формами або видами, з типами або видами носіїв, що дозволяє врахувати появу нових технічних і технологічних можливостей подання відомостей.

Рекомендована література:

1. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
2. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
3. Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні: Закон України від 16.11.1992 №2782-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12#Text>
4. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальних захист журналістів: Закон України від 23.09.1997 № 540/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>
6. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>

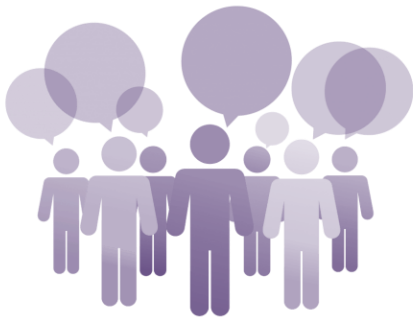
7. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 № 3759-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text>
8. Про телекомунікації: Закон України від 18.11.2003 № 1280-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15#Text>
9. Правові засади діяльності журналістів в Україні: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 04.10.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0062323-11#Text>

ТЕМА 2:

Реалізація права на інформацію за законодавством України

Питання, винесені на самостійне вивчення:

1. Поняття комерційної таємниці.

Теретичні відомості

Поняття комерційної таємниці

Комерційна таємниця є підвидом інформації з обмеженим доступом, а саме: **конфіденційної інформації**. Стаття 505 (1) Цивільного кодексу України (далі – ЦК) встановлює поняття комерційної таємниці. Це інформація, яка є:

- **секретною** в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній формі та сукупності її складових є **невідомою та не є легкодоступною** для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації, до якого вона належить,
- має **комерційну цінність**,
- **була предметом** адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її **секретності**, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію.

Із визначення комерційної таємниці випливає, що інформація, яка становить комерційну таємницю не є такою лише за своєю природою. Вона потребує того, аби її такою **правомірно визнали через встановлення предмету комерційної таємниці**, а також здійснили заходи щодо захисту цієї інформації від широкого кола осіб.

Комерційною таємницею можуть бути **відомості технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру**, за винятком тих, які відповідно до закону не можуть бути віднесені до комерційної таємниці (стаття 505 (2) ЦК).

На сьогодні прями винятки встановлені лише підзаконним правовим актом. Постанова КМУ від 9 серпня 1993 р. N 611 «Про перелік відомостей, що не становлять комерційної

таємниці» спрямована, перш за все, на встановлення прямого зобов'язання підприємств подавати перелічені у цій постанові відомості органам державної виконавчої влади, контролюючим і правоохоронним органам, іншим юридичним особам відповідно до чинного законодавства, за їх вимогою. Тим не менше, її можна застосувати і для захисту свободи журналістської діяльності. Зокрема, **не становлять комерційну таємницю:**

- установчі документи, документи, що дозволяють займатися підприємницькою чи господарською діяльністю та її окремими видами;
- інформація за всіма встановленими формами державної звітності;
- дані, необхідні для перевірки обчислення і сплати податків та інших обов'язкових платежів;
- відомості про чисельність і склад працюючих, їхню заробітну плату в цілому та за професіями й посадами, а також наявність вільних робочих місць;
- документи про сплату податків і обов'язкових платежів;
- документи про платоспроможність;
- відомості про участь посадових осіб підприємства в кооперативах, малих підприємствах, спілках, об'єднаннях та інших організаціях, які займаються підприємницькою діяльністю;
- відомості, що відповідно до чинного законодавства підлягають оголошенню.

Більше того, оскільки комерційна інформація є підвидом інформації з обмеженим доступом, на неї поширюється норма статті 21 (4) ЗУ «Про інформацію», яка встановлює, що до **інформації з обмеженим доступом не можуть бути віднесені такі відомості:**

- про стан довкілля, **якість харчових продуктів** і предметів побуту;
- про аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні ситуації, що сталися або можуть статися і загрожують безпеці людей;
- про стан здоров'я населення, його життєвий рівень, включаючи харчування, одяг, житло, медичне обслуговування та соціальне забезпечення, а також про соціально-демографічні показники, стан правопорядку, освіти і культури населення;
- **про факти порушення прав і свобод людини**, зокрема, інформацію, що міститься в архівних документах колишніх радянських органів державної безпеки, пов'язаних з політичними репресіями, Голодомором 1932-1933 років в Україні та іншими злочинами, вчиненими представниками комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів;
- про незаконні дії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб;
- **щодо діяльності державних та комунальних унітарних підприємств, господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі або територіальній громаді, а також господарських товариств, 50 і більше відсотків акцій (часток) яких належать господарському товариству, частка держави або територіальної громади в якому становить 100 відсотків, що підлягають обов'язковому оприлюдненню відповідно до закону;**
- інші відомості, доступ до яких не може бути обмежено відповідно до законів та міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Варто зауважити, що комерційна таємниця є об'єктом інтелектуальної власності. Відповідно, майнові права інтелектуальної власності на комерційну таємницю належать **особі**,

яка правомірно визнала інформацію комерційною таємницею, якщо інше не встановлено договором (стаття 506 ЦК). Серед майнових прав цієї особи є, зокрема, **виключне право перешкоджати неправомірному розголошенню, збиранню або використанню комерційної таємниці**. Таким чином, для того, щоб збирати чи поширювати інформацію, яка є конфіденційною, **журналістові потрібно отримати згоду особи, яка визнала її такою**. За порушення законодавства про інформацію він може нести адміністративну або кримінальну відповідальність.

Законодавство про захист комерційної таємниці встановлює відповідальність різних суб'єктів, наприклад, працівників, інших підприємців, сторонніх осіб, тощо. Далі йтиметься про ті **порушення, суб'єктами яких можуть бути журналісти**. Зокрема, порушенням, за статтею 36 Господарського кодексу України (далі – ГК), є неправомірне збирання, розголошення та використання відомостей, що є комерційною таємницею. Щодо журналістів, то увагу треба звернути на неправомірне збирання і схиляння до розголошення комерційної таємниці.

Неправомірним збиранням відомостей, що становлять комерційну таємницю, вважається добування протиправним способом зазначених відомостей, якщо це завдало чи могло завдати шкоди суб'єкту господарювання (стаття 36 (2) ГК).

Схилянням до розголошення комерційної таємниці є спонукання особи, якій були довірені у встановленому порядку або стали відомі у зв'язку з виконанням службових обов'язків відомості, що відповідно до закону становлять комерційну таємницю, до розкриття цих відомостей, якщо це завдало чи могло завдати шкоди суб'єкту господарювання (стаття 36 (4) ГК).

Ці норми продубльовані також і у статтях 16 і 18 ЗУ **«Про захист від недоброросовісної конкуренції»**. Перш за все, потрібно звернути увагу на те, що за законом карається не лише збирання інформації самим журналістом, але і «виманювання» таких відомостей від, наприклад, працівників підприємства. Безперечно, вони передбачають встановлення можливого чи фактичного завдання шкоди від збирання чи схиляння до розголошення, але сам факт віднесення інформації до комерційної таємниці (якщо воно правомірне) вже свідчить про те, що її розголошення може завдати шкоди суб'єкту господарювання. Тому, працюючи з комерційною таємницею, журналіст має бути дуже обережним і отримувати попередню згоду від підприємства на збирання такої інформації. Розголошення комерційної таємниці теоретично може і не спричинити шкоди, проте, у разі заподіяння збитків розголошенням інформації, що становить комерційну таємницю, **особа, якій завдано шкоди, може звернутися до суду за її відшкодуванням** в межах цивільного провадження (стаття 22 ЦК). Також законодавство передбачає **накладення штрафів** за порушення законодавства про комерційну таємницю в адміністративному та кримінальному провадженні.

Рекомендована література:

1. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
2. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
3. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 №2782-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12#Text>

4. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальних захист журналістів: Закон України від 23.09.1997 № 540/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>
6. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
7. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 № 3759-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text>
8. Про телекомунікації: Закон України від 18.11.2003 № 1280-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15#Text>
9. Правові засади діяльності журналістів в Україні: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 04.10.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0062323-11#Text>

ТЕМА 3:

Доступ до публічної інформації. Захист персональних даних

Питання, винесені на самостійне вивчення:

1. Порядок доступу до персональних даних.

Теретичні відомості

Порядок доступу до персональних даних

Володілець персональних даних повідомляє Уповноваженого про обробку персональних даних, яка становить особливий ризик для прав і свобод суб'єктів персональних даних, **упродовж тридцяти робочих днів** з дня початку такої обробки.

Повідомлення про обробку персональних даних подається за формою та в порядку, визначеними Уповноваженим.

Володілець персональних даних зобов'язаний повідомляти Уповноваженого про кожну зміну відомостей, що підлягають повідомленню, **упродовж десяти робочих днів** з дня настання такої зміни.

Використання персональних даних передбачає будь-які дії володільца щодо обробки цих даних, дії щодо їх захисту, а також дії щодо надання часткового або повного права

обробки персональних даних іншим суб'єктам відносин, пов'язаних із персональними даними, що здійснюються за згодою суб'єкта персональних даних чи відповідно до закону.

Використання персональних даних володільцем здійснюється у разі створення ним умов для захисту цих даних. Володільцю забороняється розголошувати відомості стосовно суб'єктів персональних даних, доступ до персональних даних яких надається іншим суб'єктам відносин, пов'язаних з такими даними.

Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом.

Відомості про особисте життя фізичної особи не можуть використовуватися як чинник, що підтверджує чи спростовує її ділові якості.

Якщо особа, яка є резидентом Дія Сіті відповідно до [Закону України](#) "Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні", виступає суб'єктом відносин, пов'язаних з персональними даними, використання таких персональних даних гіг-спеціалістами резидента Дія Сіті має здійснюватися лише відповідно до їхніх обов'язків за гіг-контрактами. Ці гіг-спеціалісти зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали їм відомі у зв'язку з виконанням обов'язків за гіг-контрактом, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання є чинним після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом.

Підставами для обробки персональних даних є:

- згода суб'єкта персональних даних на обробку його персональних даних;
- дозвіл на обробку персональних даних, наданий володільцю персональних даних відповідно до закону виключно для здійснення його повноважень;
- укладення та виконання правочину, стороною якого є суб'єкт персональних даних або який укладено на користь суб'єкта персональних даних чи для здійснення заходів, що передують укладенню правочину на вимогу суб'єкта персональних даних;
- захист життєво важливих інтересів суб'єкта персональних даних;
- необхідність виконання обов'язку володільця персональних даних, який передбачений законом;
- необхідність захисту законних інтересів володільця персональних даних або третьої особи, якій передаються персональні дані, крім випадків, коли потреби захисту основоположних прав і свобод суб'єкта персональних даних у зв'язку з обробкою його даних переважають такі інтереси.

Суб'єкт персональних даних повідомляється про володільця персональних даних, склад та зміст зібраних персональних даних, свої права, визначені цим Законом, мету збору персональних даних та осіб, яким передаються його персональні дані:

- **в момент збору персональних даних**, якщо персональні дані збираються у суб'єкта персональних даних;
- в інших випадках **протягом тридцяти робочих днів** з дня збору персональних даних.

Накопичення персональних даних передбачає дії щодо поєднання та систематизації відомостей про фізичну особу чи групу фізичних осіб або внесення цих даних до бази персональних даних.

Зберігання персональних даних передбачає дії щодо забезпечення їх цілісності та відповідного режиму доступу до них.

Поширення персональних даних передбачає дії щодо передачі відомостей про фізичну особу за згодою суб'єкта персональних даних. Поширення персональних даних без згоди суб'єкта персональних даних або уповноваженої ним особи дозволяється у випадках, визначених законом, і лише (якщо це необхідно) в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Персональні дані підлягають видаленню або знищенню у разі:

- закінчення строку зберігання даних, визначеного згодою суб'єкта персональних даних на обробку цих даних або законом;
- припинення правовідносин між суб'єктом персональних даних та володільцем чи розпорядником, якщо інше не передбачено законом;
- видання відповідного припису Уповноваженого або визначених ним посадових осіб секретаріату Уповноваженого;
- набрання законної сили рішенням суду щодо видалення або знищення персональних даних.

Доступ до персональних даних третій особі не надається, якщо зазначена особа відмовляється взяти на себе зобов'язання щодо забезпечення виконання вимог цього Закону або неспроможна їх забезпечити.

Суб'єкт відносин, пов'язаних з персональними даними, подає запит щодо доступу (далі - запит) до персональних даних володільцю персональних даних.

Строк вивчення запиту на предмет його задоволення **не може перевищувати десяти робочих днів** з дня його надходження.

Запит задовольняється **протягом тридцяти календарних днів** з дня його надходження, якщо інше не передбачено законом.

Відстрочення доступу суб'єкта персональних даних до своїх персональних даних **не допускається**.

Відстрочення доступу до персональних даних **третіх осіб допускається у разі**, якщо необхідні дані не можуть бути надані **протягом тридцяти календарних днів** з дня надходження запиту. При цьому загальний термін вирішення питань, порушених у запиті, не може перевищувати **сорока п'яти календарних днів**.

Відмова у доступі до персональних даних допускається, якщо доступ до них заборонено згідно із законом.

Рішення про відстрочення або відмову у доступі до персональних даних може бути оскаржено до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або суду.

Володільці чи розпорядники персональних даних зобов'язані вносити зміни до персональних даних на підставі вмотивованої письмової вимоги суб'єкта персональних даних.

Зміна персональних даних, які не відповідають дійсності, проводиться невідкладно з моменту встановлення невідповідності.

Про передачу персональних даних третій особі володільць персональних даних **протягом десяти робочих днів** повідомляє суб'єкта персональних даних, якщо цього вимагають умови його згоди або інше не передбачено законом.

Контроль за додержанням законодавства про захист персональних даних у межах повноважень, передбачених законом, здійснюють такі органи:

- Уповноважений;
- суди.

В органах державної влади, органах місцевого самоврядування, а також у володільцях чи розпорядниках персональних даних, що здійснюють обробку персональних даних, яка підлягає повідомленню відповідно до цього Закону, створюється (визначається) структурний підрозділ або відповідальна особа, що організовує роботу, пов'язану із захистом персональних даних при їх обробці.

Рекомендована література:

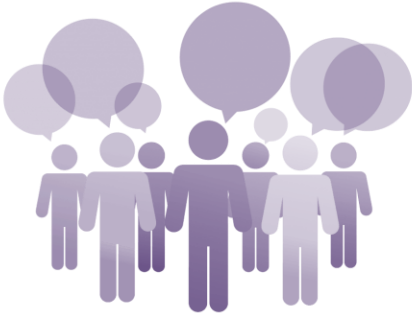
1. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
2. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
3. Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні: Закон України від 16.11.1992 №2782-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12#Text>
4. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальних захист журналістів: Закон України від 23.09.1997 № 540/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>
6. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
7. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 № 3759-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text>
8. Про телекомунікації: Закон України від 18.11.2003 № 1280-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15#Text>
9. Правові засади діяльності журналістів в Україні: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 04.10.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0062323-11#Text>

ТЕМА 4:

Доступ до публічної інформації. Захист персональних даних

Питання, винесені на самостійне вивчення:

1. Нормативне регулювання телебачення і радіомовлення в багатоканальних мережах.
2. Права та обов'язки суб'єктів телерадіомовлення.

Теретичні відомості

Нормативне регулювання телебачення і радіомовлення в багатоканальних мережах

Багатоканальні телемережі як телекомунікаційні мережі створюються, реєструються, обслуговуються і захищаються відповідно до вимог Закону України "Про телекомунікації".

Для розповсюдження телерадіопрограм та передач у багатоканальній телемережі суб'єкти господарювання повинні отримати відповідну ліцензію Національної ради.

Право на розповсюдження телерадіопрограм у багатоканальних телемережах мають виключно:

- телерадіоорганізації, що отримали ліцензії на мовлення з використанням ресурсу багатоканальної телемережі відповідно до вимог статті 23 цього Закону;
- суб'єкти господарювання, яким Національна рада видала ліцензію провайдера програмної послуги.

Провайдери програмної послуги використовують багатоканальну телемережу **на підставі ліцензії провайдера програмної послуги та відповідної угоди з оператором багатоканальної телемережі**. Надання програмної послуги абоненту здійснюється на підставі **угоди між абонентом і ліцензіатом**, укладеної відповідно до чинного законодавства.

Ліцензування діяльності (мовлення) кабельного телебачення і радіомовлення здійснюється за реєстраційним принципом. **Ліцензія видається без конкурсу на підставі заяви на термін 10 років.**

Ліцензію провайдера програмної послуги може бути анульовано в судовому порядку за поданням Національної ради у зв'язку з **систематичними порушеннями ним вимог цього Закону, законодавства України про захист суспільної моралі, законодавства України про авторські та суміжні права.**

Права, які надає ліцензія провайдера програмної послуги, не можуть бути передані іншій особі (юридичній чи фізичній).

У складі багатоканальної мережі система колективного прийому **може бути лише за договірно закріпленою згодою власників будинку** на це та на схвалений мешканцями (потенціальними абонентами) пакет додаткових послуг багатоканальної телемережі.

Ретрансляція телерадіопрограм та передач, зміст яких відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення, на території України не обмежується. Порядок ретрансляції регулюється цим Законом. Суб'єкт господарювання, який перебуває під юрисдикцією України, має на меті здійснювати ретрансляцію програм та передач і отримав на це дозвіл від правовласника (виробника), який не підпадає під юрисдикцію держави - члена Європейського Союзу або держави, яка ратифікувала Європейську конвенцію про транскордонне телебачення, має право здійснювати ретрансляцію програм та передач лише за умови відповідності їх змісту вимогам законодавства України, Європейської конвенції про транскордонне телебачення та у разі їх включення до переліку програм, що ретранслюються, за рішенням Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення.

Організація-ліцензіат **має право розпочати мовлення протягом року** з дня набрання ліцензією чинності. Про початок мовлення вона зобов'язана у десятиденний термін повідомити Національну раду.

Ліцензіат **не має права передавати** канал мовлення **в суборенду** іншим організаціям.

Кожна телерадіоорганізація-ліцензіат зобов'язана вести журнал обліку передач, які телерадіоорганізація транслювала чи ретранслювала або забезпечувала їх трансляцію чи ретрансляцію у повній та незмінній формі третьою особою (оператором телекомунікацій). Журнал обліку передач зберігається телерадіоорганізацією **протягом року** з дня останнього запису в ньому.

Усі передачі, які телерадіоорганізація транслювала чи ретранслювала або забезпечувала їх трансляцію чи ретрансляцію у повній та незмінній формі третьою особою (оператором телекомунікацій), повинні бути записані і зберігатися **протягом 14 днів** від дати їх розповсюдження, якщо у цей строк не надійшло скарги щодо їхнього змісту.

Трансляція сесій Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим проводиться відповідно до державного замовлення та на основі договору. На вимогу Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України та Голови Конституційного Суду України державні телерадіоорганізації надають їм час для екстрених офіційних виступів з важливих питань державного життя.

На час надзвичайного та/чи воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях відповідно до закону може встановлюватися особливий режим роботи аудіовізуальних засобів масової інформації.

Підставами для припинення мовлення є закінчення терміну дії ліцензії, якщо строк її дії не був продовжений, або анулювання ліцензії відповідно до вимог цього Закону. **Протягом доби** з дня закінчення строку дії або анулювання ліцензії ліцензіат зобов'язаний припинити мовлення.

Права та обов'язки суб'єктів телерадіомовлення

Телерадіоорганізації, їх працівники мають право на одержання від державних органів, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності необхідної інформації для здійснення своєї статутної діяльності у порядку, передбаченому законодавством України.

Власник телерадіоорганізації не має права втручатися у творчу діяльність телерадіоорганізації в інший спосіб, ніж через внесення змін до редакційного статуту телерадіоорганізації.

На редакційну раду телерадіоорганізації покладається:

- контроль за дотриманням телерадіожурналістами редакційного статуту;
- контроль за дотриманням прав телерадіожурналістів, вимог щодо заборони цензури та втручання у творчу діяльність телерадіоорганізації;
- внесення на розгляд органів управління телерадіоорганізації питання про відсторонення від керівництва телерадіоорганізацією або її окремими підрозділами осіб, які порушували редакційний статут та/або вимоги законодавства щодо прав телерадіожурналістів, заборони цензури і втручання у творчу діяльність телерадіоорганізацій, про призначення службового розслідування і звільнення цих осіб відповідно до закону в разі підтвердження наявності зазначених порушень.

Творчий колектив телерадіоорганізації складається з телерадіожурналістів. **Творчий колектив організації має право** відстоювати інтереси телерадіожурналістів та здійснювати контроль за дотриманням їхніх прав, вимог щодо заборони цензури і втручання у творчу діяльність телерадіоорганізації.

Збори творчого колективу телерадіоорганізації обирають половину складу редакційної ради телерадіоорганізації. **Телерадіожурналіст має право:**

- а) брати участь у зборах творчого колективу телерадіоорганізації, вносити пропозиції щодо розгляду ними питань;
- б) пропонувати кандидатури до складу редакційної ради телерадіоорганізації, бути обраним до її складу;
- в) звертатися до редакційної ради телерадіоорганізації щодо порушень прав телерадіожурналістів, вимог щодо заборони цензури і втручання у творчу діяльність телерадіоорганізації, порушень редакційного статуту телерадіоорганізації.

Журналіст телерадіоорганізації має право по пред'явленні редакційного посвідчення чи іншого документа, що підтверджує його професійну належність або повноваження, надані телерадіоорганізацією, перебувати в районі стихійного лиха, катастроф, в місцях аварій, масових безпорядків, на мітингах і демонстраціях, на територіях, де оголошено надзвичайну ситуацію, надзвичайний стан або вжиті адміністративні та медико-санітарні заходи (карантин), та безперешкодно виконувати свої професійні обов'язки.

Телерадіоорганізація зобов'язана:

- дотримуватися законодавства України та вимог ліцензії;
- виконувати рішення Національної ради та судових органів;
- поширювати об'єктивну інформацію;
- не створювати перешкод у передачі та прийманні програм інших телерадіоорганізацій, функціонуванні засобів телекомунікацій;
- дотримуватися обов'язкових вимог і технічних параметрів телерадіомовлення;
- попереджати телеглядачів про те, що її програми є платними;
- виконувати правила рекламної діяльності і спонсорства, встановлені законодавством;
- з повагою ставитися до національної гідності, національної своєрідності і культури всіх народів;
- зберігати у таємниці, на підставі документального підтвердження, відомості про особу, яка передала інформацію або інші матеріали за умови нерозголошення її імені;

- не поширювати матеріали, які порушують презумпцію невинуватості підозрюваного, обвинуваченого або упереджують рішення суду;
- не розголошувати інформацію про приватне життя громадянина без його згоди, якщо ця інформація не є суспільно необхідною. У разі якщо суд визнає, що поширення інформації про особисте життя громадянина не становить суспільної необхідності, моральна шкода та матеріальні збитки відшкодовуються в порядку, встановленому законодавством України;
- розмістити спростування поширеної інформації, визнаної недостовірною, наклепницькою тощо;
- розміщувати на своєму офіційному веб-сайті інформацію про структуру власності за формою, встановлену Національною радою.

Творчий працівник телерадіоорганізації зобов'язаний:

- дотримуватися програмної концепції телерадіоорганізації, керуватися її статутом;
- перевіряти достовірність одержаної ним інформації;
- не допускати поширення інформації, передбаченої частиною другою статті 6 цього Закону;
- не допускати випадків поширення в телерадіопрограмах відомостей, які порушують права і законні інтереси громадян, принижують їх честь і гідність;
- виконувати інші вимоги, які випливають із цього Закону і статуту телерадіоорганізації та укладеного ним з телерадіоорганізацією трудового договору.

Телеглядачі і радіослухачі мають право:

- приймати програми телерадіоорганізацій, які доступні для прийому на території України;
- одержувати інформацію про розклад передач;
- звертатися до телерадіоорганізації, її засновників, Національної ради, Державного комітету телебачення і радіомовлення України із зауваженнями та пропозиціями щодо змісту і технічної якості відповідних програм або передач і отримувати письмово або безпосередньо у передачах відповідь на звернення;
- у порядку, визначеному законом, спростовувати інформацію про них, поширену телерадіоорганізацією.

При створенні, підготовці та розповсюдженні телерадіопрограм та передач телерадіоорганізації і провайдери програмної послуги зобов'язані дотримуватися вимог законодавства України про захист суспільної моралі.

Телерадіоорганізаціям забороняється розповсюджувати, а також анонсувати програми та передачі, які можуть зашкодити фізичному, інтелектуальному і духовному розвитку неповнолітніх та юнацтва, крім як протягом ефірного часу в добовому **відрідку з 23.00 до 6.00 та на каналах з обмеженим доступом.**

У програмах та передачах телерадіоорганізації **не мають права без письмової згоди батьків або осіб,** що їх замінюють, а також відповідних правоохоронних органів розголошувати будь-яку інформацію, яка:

- може сприяти ідентифікації особи неповнолітнього правопорушника;
- стосується факту самогубства неповнолітнього.

Особа, в якій беруть інтерв'ю, або особа, яка надала інформацію для телерадіоорганізації, **має право на підставі письмової заяви переглянути та/або прослухати відповідну передачу перед її трансляцією.**

Громадянин або юридична особа мають право вимагати від телерадіоорганізації спростування поширених у її програмі чи передачі відомостей, які не відповідають дійсності та/або принижують честь і гідність особи. Заяву з вимогою спростування має бути подано до

телерадіоорганізації у письмовій формі протягом 14 днів з дня поширення таких відомостей з письмовим повідомленням про це Національної ради. Спростування повинно бути поширено тією ж телерадіоорганізацією і в такій же програмі чи передачі, що й відомості, які не відповідають дійсності, або в інший час за домовленістю з особою, права якої були порушені.

Телерадіоорганізація та її працівники не несуть відповідальності за поширення інформації, що не відповідає дійсності, у разі:

- якщо ця інформація містилася в офіційних повідомленнях або одержана від органів державної влади, органів місцевого самоврядування у письмовій формі;
- якщо ця інформація є дослівним цитуванням заяв і виступів (усних і друкованих) посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування, народних депутатів України, кандидатів на пост Президента України, кандидатів у народні депутати України та у депутати рад усіх рівнів, кандидатів на посади сільських, селищних, міських голів;
- якщо ця інформація розповсюджувалася без попереднього запису та містилася у виступах осіб, які не є працівниками телерадіоорганізації;
- якщо вона є дослівним відтворенням матеріалів, поширених іншим засобом масової інформації або інформаційним агентством, з посиланням на нього;
- якщо звільнення від відповідальності передбачено іншим законом.

Національна рада здійснює контроль за дотриманням та забезпечує виконання вимог:

- законодавства України у сфері телебачення і радіомовлення;
- Закону України "Про рекламу" щодо спонсорства і порядку розповсюдження реклами на телебаченні і радіомовленні;
- законодавства про захист суспільної моралі;
- законодавства про кінематографію щодо квоти демонстрування національних фільмів та щодо розповсюдження чи демонстрування телерадіоорганізаціями творів, розповсюдження і демонстрування яких заборонено законодавством про кінематографію;
- законодавства про вибори.

Антимонопольний комітет України здійснює контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, у встановленому законодавством порядку здійснює державний нагляд за користуванням радіочастотного ресурсу для потреб телерадіомовлення, діяльністю операторів телекомунікацій, контроль за технічними параметрами поширення аудіовізуальної інформації.

Рекомендована література:

1. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
2. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
3. Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні: Закон України від 16.11.1992 №2782-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12#Text>

4. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальних захист журналістів: Закон України від 23.09.1997 № 540/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>
6. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
7. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 № 3759-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text>
8. Про телекомунікації: Закон України від 18.11.2003 № 1280-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15#Text>
9. Правові засади діяльності журналістів в Україні: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 04.10.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0062323-11#Text>

ТЕМА 5:

Доступ до публічної інформації. Захист персональних даних

Питання, винесені на самостійне вивчення:

1. Контроль у сфері реклами.

Теретичні відомості

Контроль у сфері реклами

Контроль за дотриманням законодавства України про рекламу здійснюють у межах своїх повноважень:

- ✓ *центральний орган виконавчої влади*, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства *про захист прав споживачів* - щодо захисту прав споживачів реклами;
- ✓ *Антимонопольний комітет України* - щодо дотримання законодавства про захист економічної конкуренції;
- ✓ *Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення* - щодо телерадіоорганізацій усіх форм власності;

- ✓ *центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну бюджетну політику у сфері управління державним боргом та гарантованим державою боргом, - щодо реклами державних цінних паперів;*
- ✓ *Національний банк України - щодо реклами на ринках фінансових послуг (у тому числі споживчого кредиту), крім фондового ринку;*
- ✓ *Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку - щодо реклами на фондовому ринку;*
- ✓ *центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах будівництва, архітектури - щодо спорудження житлового будинку;*
- ✓ *центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства про зайнятість населення, - щодо реклами про вакансії (прийом на роботу).*

Органи державної влади зобов'язані повідомляти рекламодавців, виробників та розповсюджувачів реклами про розгляд справ про порушення ними вимог законодавства про рекламу не менше ніж за п'ять робочих днів до дати розгляду справи.

Рекламодавці, виробники та розповсюджувачі реклами під час розгляду питання про порушення цього Закону мають право:

- бути присутніми на засіданні державного органу під час розгляду питання про порушення ними цього Закону;
- подавати необхідні документи, давати пояснення;
- отримувати копію протоколу засідання та рішення державного органу, прийнятого щодо них;
- оскаржувати дії чи бездіяльність зазначеного державного органу та його посадових осіб до суду.

Особи, винні у порушенні законодавства про рекламу, несуть дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну та кримінальну відповідальність відповідно до закону.

Відповідальність за порушення законодавства про рекламу несуть:
рекламодавці, винні:

- у замовленні реклами продукції, виробництва та/або обіг якої заборонено законом;
- у наданні недостовірної інформації виробнику реклами, необхідної для виробництва реклами;
- у замовленні розповсюдження реклами, забороненої законом;
- у недотриманні встановлених законом вимог щодо змісту реклами та у замовленні розповсюдження реклами, в якій не дотримано встановлені законом вимоги щодо її змісту;
- у порушенні порядку розповсюдження реклами, якщо реклама розповсюджується ними самостійно;

виробники реклами, винні у порушенні прав третіх осіб при виготовленні реклами;
розповсюджувачі реклами, винні в порушенні встановленого законодавством порядку розповсюдження та розміщення реклами.

Рішення про накладення штрафу за порушення законодавства про рекламу у розмірі 300 і більше неоподатковуваних мінімумів доходів громадян приймається виключно центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів.

Антимонопольний комітет України накладає стягнення на рекламодавців за порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.

Рішення у справах про порушення законодавства про рекламу можуть бути оскаржені до суду.

Публічне спростування недобросовісної та неправомірної порівняльної реклами здійснюється:

- добровільно або за рішенням суду;
- за рахунок винної особи;
- в такому ж порядку, в якому вона була розміщена.

Рекомендована література:

1. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
2. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
3. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 №2782-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12#Text>
4. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальних захист журналістів: Закон України від 23.09.1997 № 540/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>
6. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
7. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 № 3759-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text>
8. Про телекомунікації: Закон України від 18.11.2003 № 1280-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15#Text>
9. Правові засади діяльності журналістів в Україні: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 04.10.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0062323-11#Text>

Змістовий модуль І. Основні положення інформаційного права

ТЕМА 6:

Правове регулювання державної реєстрації суб'єкта – засобу масової інформації

Питання, винесені на самостійне вивчення:

1. Загальна характеристика установчих документів юридичної особи.
2. Особливості державної реєстрації ЗМІ.

Теретичні відомості

Загальна характеристика установчих документів юридичної особи

У статуті товариства вказуються найменування юридичної особи, органи управління товариством, їх компетенція, порядок прийняття ними рішень, порядок вступу до товариства та виходу з нього, якщо додаткові вимоги щодо змісту статуту не встановлені законом.

У засновницькому договорі товариства визначаються зобов'язання учасників створити товариство, порядок їх спільної діяльності щодо його створення, умови передання товариству майна учасників, якщо додаткові вимоги щодо змісту засновницького договору не встановлені законом.

В установчому акті установи вказується її мета, визначаються майно, яке передається установі, необхідне для досягнення цієї мети, структура управління установою. Якщо в установчому акті, який міститься у заповіті, відсутні окремі із зазначених вище положень, їх встановлює орган, що здійснює державну реєстрацію.

Установчим документом товариства з обмеженою відповідальністю є статут.

Статут товариства з обмеженою відповідальністю має містити відомості про: розмір статутного капіталу, з визначенням частки кожного учасника; склад та компетенцію органів управління і порядок прийняття ними рішень; розмір і порядок формування резервного фонду; порядок передання (переходу) часток у статутному капіталі. Статут товариства з обмеженою відповідальністю зі всіма наступними змінами зберігається в органі, що здійснив державну реєстрацію товариства, і є відкритим для ознайомлення.

Установчі документи юридичної особи, а також зміни до них, викладаються **письмово, прошиваються, пронумеровуються та підписуються засновниками** (учасниками) або уповноваженими особами, якщо законом не встановлено інший порядок їх затвердження. У випадках, які передбачені законом, установчі документи повинні бути погоджені з відповідними державними органами.

Внесення змін до установчих документів юридичної особи **оформляється окремим додатком або викладенням установчих документів у новій редакції**. На титульній сторінці

додатка до установчих документів юридичної особи робиться відмітка про те, що зазначені документи є невід'ємною частиною відповідних установчих документів.

Статут акціонерного товариства має містити відомості про: розмір статутного капіталу; умови про категорії акцій, що випускаються товариством, та їхню номінальну вартість і кількість; права акціонерів; склад і компетенцію органів управління товариством та про порядок ухвалення ними рішень. У статуті акціонерного товариства мають також міститися інші відомості, передбачені законом.

Особливості державної реєстрації ЗМІ

Відповідно до статті 1 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» під **друкованими засобами масової інформації** (далі – ЗМІ) в Україні розуміються періодичні і такі, що продовжуються, видання, які виходять під постійною назвою, з періодичністю один і більше номерів (випусків) протягом року на підставі свідчення про державну реєстрацію.

Додатки до друкованих ЗМІ у вигляді видань газетного та журнального типу є окремими періодичними і такими, що продовжуються, друкованими виданнями і підлягають реєстрації на загальних підставах.

Друкований ЗМІ вважається виданим, якщо він **підписаний до виходу в світ і видрукований будь-яким тиражем**.

Державній реєстрації згідно з ч. 2 статті 2 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» підлягають **всі друковані ЗМІ, що видаються на території України**, незалежно від сфери розповсюдження, тиражу і способу його виготовлення.

Забороняється державна реєстрація друкованого ЗМІ, назва якого містить символіку комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів.

Державній реєстрації не підлягають:

1. законодавчі, офіційні нормативні та інші акти, бюлетені судової практики, що видаються органами законодавчої, судової та виконавчої влади;
2. інформаційні матеріали та документація, що видаються підприємствами, організаціями, навчальними закладами і науковими установами з метою використання їх у своїй діяльності;
3. видана за допомогою технічних засобів друкована продукція, не призначена для публічного розповсюдження, або машинописна, розмножувана на правах рукопису.

Державна реєстрація (перереєстрація) друкованих ЗМІ залежно від сфери розповсюдження здійснюється такими реєструючими органами:

- загальнодержавної, регіональної (дві і більше областей) та/або зарубіжної сфери розповсюдження - Міністерством юстиції України;
- місцевої сфери розповсюдження - головними територіальними управліннями юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі.

Відповідно до статті 8 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» **право на заснування друкованого ЗМІ належить:**

- громадянам України, громадянам інших держав та особам без громадянства, не обмеженим у цивільній правоздатності та цивільній дієздатності;
- юридичним особам України та інших держав;

- трудовим колективам підприємств, установ і організацій на підставі відповідного рішення загальних зборів (конференції).

Органи державної влади, інші державні органи та органи місцевого самоврядування не можуть виступати засновниками (співзасновниками) друкованих ЗМІ.

Заява про державну реєстрацію друкованих ЗМІ, додатків до них у вигляді видань газетного та журнального типу подається до реєструючого органу засновником (співзасновниками) на кожне видання окремо в друкованому вигляді державною мовою. Про державну реєстрацію друкованого видання, випуск якого передбачено кількома мовами одночасно (паралельними випусками), подається одна заява.

Відповідно до статті 12 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» та пункту 2.2 глави 2 Положення про державну реєстрацію друкованих засобів масової інформації, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 21.02.2006 року № 12/5 у заяві про державну реєстрацію друкованого ЗМІ мають бути **вказані:**

1) засновник (співзасновники) видання (якщо засновником є юридична особа - зазначаються її повне найменування, місцезнаходження, ідентифікаційний код юридичної особи; якщо засновником є фізична особа - зазначаються прізвище, ім'я (по батькові - за наявності), громадянство, адреса реєстрації місця проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків. Для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган, зазначаються серія та номер паспорта;

пов'язана особа (особи):

- якщо пов'язаною особою є юридична особа, засновник наводить її повне найменування, ідентифікаційний код юридичної особи;

- якщо пов'язаною особою є фізична особа, зокрема: чоловік, дружина, діти та батьки, мачуха та вітчим, рідні брати, сестри та їхні діти, чоловіки (дружини), спільно з якими засновник здійснює контроль за друкованим засобом масової інформації, засновник наводить прізвище, ім'я, по батькові цієї особи, її громадянство та родинний зв'язок із засновником, її реєстраційний номер облікової картки платника податків (за наявності). Для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган, зазначаються серія та номер паспорта;

2) вид видання (газета, журнал, збірник, бюлетень, альманах, календар, дайджест тощо);

3) назва видання (мовою/мовами, якою/якими виходитиме у світ):

- назва видання іноземною мовою або мовою національних меншин повинна відповідати назві державною мовою;

- якщо назву видання викладено тільки іноземною мовою або тільки мовою національних меншин, поряд вказується переклад назви на державну мову, за винятком випадку, коли у назві використовується зареєстрований знак для товарів та послуг;

- якщо друкований ЗМІ є додатком до іншого зареєстрованого видання, поряд з його назвою вказується назва основного видання;

4) мова/мови видання (одномовне, кількома мовами одночасно (паралельними випусками), змішаними мовами (декількома мовами в одному випуску);

5) сфера розповсюдження (місцева - у межах Автономної Республіки Крим, однієї області, обласного центру, одного міста, району, окремих населених пунктів, а також

підприємств, установ, організацій; регіональна - дві та більше областей, міста Київ або Севастополь і область, Автономна Республіка Крим і область; загальнодержавна - у межах України; зарубіжна - за межами України);

6) програмні цілі (основні принципи) або тематична спрямованість (їх стисла характеристика: розвиток освіти, підвищення рівня духовності, розвиток дозвілля, інформування населення з певних питань та ін.), а також категорія читачів (верстви населення, на які розраховане видання: усе населення, дорослі, молодь, діти, чоловіки, жінки, особи з інвалідністю, студенти, працівники певної галузі, науковці, педагоги тощо);

7) передбачувані періодичність випуску, обсяг (в умовних друкарських аркушах) і формат видання;

8) юридична адреса засновника, кожного із співзасновників та його (їх) банківські реквізити (для фізичних осіб - у разі наявності);

9) місцезнаходження редакції.

У заяві також указуються відомості, які вносяться до свідоцтва про державну реєстрацію друкованого ЗМІ:

1) статус видання (вітчизняне - друкований ЗМІ, у якого засновником виступають українська/і/ юридична/і/ та/або фізична/і/ особа/и/; спільне - друкований ЗМІ, створений за участю іноземної/их/ юридичної/их/ та/або фізичної/их/ особи/осіб/);

2) вид видання за цільовим призначенням (загальнополітичне, з питань економіки і бізнесу, виробничо-практичне, наукове, науково-виробниче, науково-популярне, навчальне, довідкове, літературно-художнє, з питань мистецтва, спортивне, юридичне, еротичне, для дозвілля, медичне, релігійне, уфологічне, екологічне, туристичне, рекламне /понад 40 відсотків обсягу одного номера - реклама/, інформаційне, для дітей тощо).

Перелік документів, що подаються разом із заявою про державну реєстрацію друкованого ЗМІ

для юридичної особи:

1) засвідчені печаткою юридичної особи та підписом її керівника копії статуту (положення), чинні на момент подачі;

2) протокол або витяг з протоколу рішення загальних зборів (конференції) у разі заснування друкованого ЗМІ трудовим колективом згідно з вимогами статті 8 Закону;

3) установчий договір між співзасновниками друкованого ЗМІ (засвідчений нотаріально, якщо одна із сторін - фізична особа);

4) довіреність, доручення (якщо заяву та/чи установчий договір, угоду між засновником і правонаступником підписує особа, якій таке право не надано правовстановлюючими документами).

для фізичної особи - копія паспорта (сторінок, що містять інформацію про громадянство та реєстрацію місця проживання фізичної особи).

Установчі документи, складені іноземною мовою, подаються для державної реєстрації друкованих ЗМІ разом з їх перекладом на українську мову, засвідчені в установленому порядку.

Заява про державну реєстрацію друкованого ЗМІ розглядається реєструючим органом у **місячний строк з дня її одержання**. У разі прийняття рішення про державну реєстрацію друкованого ЗМІ реєструючий орган письмово повідомляє про це засновнику (співзасновників) та указує йому (їм) на необхідність сплати реєстраційного збору, зазначає суму реєстраційного збору та банківські реквізити.

Реєструючий орган надсилає лист на юридичну адресу засновника (співзасновників) або на іншу адресу, указану в заяві. Засновник (співзасновники) сплачує реєстраційний збір протягом одного місяця з дня одержання листа.

Реєстраційний збір справляється у розмірах, встановлених постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.1997 року № 1287 «Про державну реєстрацію друкованих засобів масової інформації, інформаційних агентств та розміри реєстраційних зборів».

Засновник (співзасновники) зберігає(ють) право **розпочати** випуск друкованого ЗМІ **протягом одного року з дня одержання свідоцтва** про державну реєстрацію.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого ЗМІ **має необмежений строк дії**.

Засновник (співзасновники) зберігає(ють) право **розпочати** випуск друкованого ЗМІ **протягом одного року з дня одержання свідоцтва** про державну реєстрацію. У разі пропуску цього строку без поважних причин реєструючий орган визнає свідоцтво про державну реєстрацію таким, що втратило чинність..

Відмова в державній реєстрації друкованого ЗМІ можлива виключно з підстав, установлених статтею 15 Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», а саме:

1. якщо назва друкованого ЗМІ, його програмні цілі (основні принципи) або тематична спрямованість суперечать статтям 3 і 4 цього Закону;
2. якщо реєструючим органом уже раніше видано свідоцтво друкованому ЗМІ з тією ж назвою, за винятком видань, що виходять різними мовами;
3. якщо заяву подано до закінчення року з дня набрання законної сили рішенням про припинення діяльності друкованого ЗМІ;
4. якщо засновником (співзасновниками) порушено вимоги статті 10 цього Закону;
5. якщо засновниками (співзасновниками) друкованого ЗМІ виступають органи державної влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування.

Рекомендована література:

1. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
2. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
3. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 №2782-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12#Text>
4. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальних захист журналістів: Закон України від 23.09.1997 № 540/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>
6. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
7. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 № 3759-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text>
8. Про телекомунікації: Закон України від 18.11.2003 № 1280-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15#Text>

9. Правові засади діяльності журналістів в Україні: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 04.10.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0062323-11#Text>

ТЕМА 7:

Захист прав та інтересів суб'єктів інформаційних відносин

Питання, винесені на самостійне вивчення:

1. Примусове виконання судового рішення.

Теретичні відомості

Примусове виконання судового рішення.

Виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження та примусове виконання рішень інших органів (посадових осіб) - це сукупність дій органів і посадових осіб, визначених у Законі, що спрямовані на примусове виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), які провадяться на підставах, в межах повноважень та у спосіб, визначених Законом, іншими нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до Закону та інших законів, а також рішеннями, що відповідно до Закону підлягають примусовому виконанню (далі - рішення).

Примусове виконання рішень покладається на **державну виконавчу службу**, яка входить до системи органів Міністерства юстиції України або приватних виконавців. Вимоги державного виконавця щодо виконання рішень обов'язкові для всіх органів, організацій, посадових осіб, фізичних і юридичних осіб на території України. Учасниками виконавчого провадження є державний виконавець, сторони, представники сторін, прокурор, експерти, спеціалісти, перекладачі, суб'єкти оціночної діяльності - суб'єкти господарювання.

Державний або приватний виконавець:

- здійснює заходи, необхідні для своєчасного і в повному обсязі виконання рішення, зазначеного в документі на примусове виконання рішення (далі - виконавчий документ), у спосіб та в порядку, встановленому виконавчим документом і Законом;
- надає сторонам виконавчого провадження та їх представникам можливість ознайомитися з матеріалами виконавчого провадження;
- розглядає заяви сторін та інших учасників виконавчого провадження і їхні клопотання;
- заявляє в установленому порядку про самовідвід за наявності обставин, передбачених Законом;
- роз'яснює сторонам їхні права і обов'язки.

Державний виконавець у процесі здійснення виконавчого провадження **має право:**

- проводити перевірку виконання боржниками рішень, що підлягають виконанню відповідно до Закону;
- здійснювати перевірку виконання юридичними особами всіх форм власності, фізичними особами, фізичними особами - підприємцями рішень стосовно працюючих у них боржників;
- з метою захисту інтересів стягувача одержувати безоплатно від органів, установ, організацій, посадових осіб, сторін та учасників виконавчого провадження необхідні для проведення виконавчих дій пояснення, довідки та іншу інформацію, у тому числі конфіденційну;
- безперешкодно входити до приміщень і сховищ, що належать боржникам або зайняті ними, проводити огляд зазначених приміщень і сховищ, у разі необхідності примусово відкривати та опечатувати такі приміщення і сховища;
- накладати арешт на майно боржника, опечатувати, вилучати, передавати таке майно на зберігання та реалізовувати його в установленому законодавством порядку;
- накладати арешт на кошти та інші цінності боржника, зокрема на кошти, які перебувають на рахунках і вкладах у банках, інших фінансових установах, на рахунки в цінних паперах, а також опечатувати каси, приміщення і місця зберігання грошей;
- за згодою власника використовувати приміщення, у тому числі комунальної власності, для тимчасового зберігання вилученого майна, а також транспортні засоби стягувача або боржника для перевезення майна;
- звертатися до суду, який видав виконавчий документ, із заявою про роз'яснення рішення, про видачу дубліката виконавчого документа, про встановлення чи зміну порядку і способу виконання, про відстрочку та розстрочку виконання рішення;
- звертатися до органу (посадової особи), який видав виконавчий документ, про роз'яснення змісту документа;
- звертатися до суду з поданням про розшук боржника - фізичної особи або дитини чи про постановлення вмотивованого рішення про примусове проникнення до житла чи іншого володіння боржника - фізичної або іншої особи, в якій перебуває майно боржника чи майно та кошти, належні боржникові від інших осіб, або дитина, стосовно якої складено виконавчий документ про її відібрання;
- викликати фізичних осіб, посадових осіб з приводу виконавчих документів, що знаходяться у виконавчому провадженні, а в разі неявки боржника без поважних причин виносити постанову про його привід через органи внутрішніх справ;
- залучати у встановленому порядку до провадження виконавчих дій понять, працівників органів внутрішніх справ, інших осіб, а також експертів, спеціалістів, а для оцінки майна - суб'єктів оціночної діяльності - суб'єктів господарювання;
- накладати стягнення у вигляді штрафу на фізичних, юридичних та посадових осіб у випадках, передбачених законом;
- застосовувати під час провадження виконавчих дій відеозапис, фото- і кінозйомку;
- у процесі виконання рішень за наявності вмотивованого рішення суду про примусове проникнення до житла чи іншого володіння фізичної особи безперешкодно входити на земельні ділянки, до житлових та інших приміщень боржника - фізичної особи, особи, у якій знаходиться майно боржника чи майно та кошти, належні боржникові від інших осіб, проводити в них огляд, у разі необхідності примусово відкривати їх в установленому порядку із залученням працівників органів внутрішніх справ, опечатувати такі

- приміщення, арештовувати, опечатувати та вилучати належне боржникові майно, яке там перебуває та на яке за законом можливо звернути стягнення;
- вимагати від матеріально відповідальних і посадових осіб боржників - юридичних осіб або від боржників - фізичних осіб надання пояснень за фактами невиконання рішень або законних вимог державного виконавця чи іншого порушення вимог законодавства про виконавче провадження;
 - з метою профілактичного впливу повідомляти органам державної влади, громадським об'єднанням, трудовим колективам і громадськості за місцем проживання або роботи особи про факти порушення нею вимог законодавства про виконавче провадження;
 - у разі ухилення боржника від виконання зобов'язань, покладених на нього рішенням, звертатися до суду за встановленням тимчасового обмеження у праві виїзду боржника - фізичної особи або керівника боржника - юридичної особи за межі України - до виконання зобов'язань за рішенням;
 - у разі необхідності залучати до проведення чи організації виконавчих дій суб'єктів господарювання, у тому числі на платній основі, за рахунок авансового внеску стягувача;
 - здійснювати інші повноваження, передбачені Законом та іншими законами.

Виконавчі дії провадяться державним виконавцем **за місцем проживання, перебування**, роботи боржника або за місцезнаходженням його майна. У разі якщо боржник є юридичною особою, то виконання провадиться за місцезнаходженням його постійно діючого органу або майна. Право вибору місця виконання між кількома органами державної виконавчої служби, що можуть вчиняти виконавчі дії з виконання рішення на території, на яку поширюються їх функції, належить стягувачу. Державний виконавець зобов'язаний прийняти до виконання виконавчий документ і відкрити виконавче провадження, якщо не закінчився строк пред'явлення такого документа до виконання, він відповідає вимогам, передбаченим цим Законом, і пред'явлений до виконання до відповідного органу державної виконавчої служби.

У постанові державний виконавець вказує про необхідність боржнику самостійно виконати рішення у строк до семи днів з моменту винесення постанови (у разі виконання рішення про примусове виселення боржника - у строк до п'ятнадцяти днів) та зазначає, що у разі ненадання боржником документального підтвердження виконання рішення буде розпочате примусове виконання цього рішення із стягненням з боржника виконавчого збору і витрат, пов'язаних з організацією та проведенням виконавчих дій, передбачених Законом.

За заявою стягувача державний виконавець одночасно з винесенням постанови про відкриття виконавчого провадження може накласти арешт на майно та кошти боржника, про що виноситься відповідна постанова. У разі якщо при відкритті виконавчого провадження державним виконавцем накладено арешт на майно та кошти боржника, боржник за погодженням з державним виконавцем має право у строк до початку примусового виконання рішення реалізувати належне йому майно чи передати кошти в рахунок повного або часткового погашення боргу за виконавчим документом. У разі продажу майна боржника покупець цього майна повинен внести кошти за придбане майно на рахунок органу державної виконавчої служби у строк до початку примусового виконання рішення. Після внесення покупцем коштів арешт з проданого майна боржника знімається за постановою державного виконавця. У разі невиконання боржником рішення майнового характеру у строк, встановлений частиною другою статті 25 Закону для самостійного його виконання, постановою державного виконавця з боржника стягується виконавчий збір у розмірі 10 відсотків суми, що підлягає стягненню, або вартості майна боржника, що підлягає передачі

стягувачу за виконавчим документом. У разі невиконання боржником у той самий строк рішення немайнового характеру виконавчий збір стягується в розмірі сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з боржника - фізичної особи і в розмірі вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з боржника - юридичної особи. У зазначених розмірах виконавчий збір стягується з боржника також у разі повернення виконавчого документа без виконання за письмовою заявою стягувача та у разі самостійного виконання боржником рішення після початку його примусового виконання, зокрема шляхом перерахування коштів безпосередньо на рахунок стягувача. Постанова про стягнення виконавчого збору може бути оскаржена в десятиденний строк у порядку, встановленому Законом.

Заходами примусового виконання рішень є:

- звернення стягнення на кошти та інше майно (майнові права) боржника, у тому числі якщо вони перебувають в інших осіб або належать боржникові від інших осіб;
- звернення стягнення на заробітну плату (заробіток), доходи, пенсію, стипендію боржника;
- вилучення в боржника і передача стягувачу певних предметів, зазначених у рішенні.

Рекомендована література:

1. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
2. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
3. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 №2782-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12#Text>
4. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальних захист журналістів: Закон України від 23.09.1997 № 540/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>
6. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
7. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 № 3759-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text>
8. Про телекомунікації: Закон України від 18.11.2003 № 1280-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15#Text>
9. Правові засади діяльності журналістів в Україні: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 04.10.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0062323-11#Text>

ТЕМА 8:**Відповідальність за порушення у сфері інформації****Питання, винесені на самостійне вивчення:**

1. Фінансова відповідальність за порушення у сфері інформаційної діяльності.

Теретичні відомості**Фінансова відповідальність за порушення у сфері інформаційної діяльності**

Податковими правопорушеннями є протиправні діяння (дія чи бездіяльність) платників податків, податкових агентів, та/або їх посадових осіб, а також посадових осіб контролюючих органів, що призвели до невиконання або неналежного виконання вимог, установлених ПК України та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

Фінансова відповідальність за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства встановлюється та застосовується згідно з ПК України та іншими законами.

Фінансова відповідальність застосовується у вигляді штрафних (фінансових) санкцій (**штрафів**) та/або пені.

У разі застосування контролюючими органами до платника податків штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, такому платнику податків надсилаються (вручаються) податкові повідомлення - рішення.

Фінансова відповідальність передбачена за наступні види правопорушень:

- Неподання у строки та у випадках, передбачених ПК України, заяв або документів для взяття на облік у відповідному контролюючому органі, реєстрації змін місцезнаходження чи внесення інших змін до своїх облікових даних, неподання виправлених документів для взяття на облік чи внесення змін, подання з помилками чи у неповному обсязі, неподання відомостей стосовно осіб, відповідальних за ведення бухгалтерського обліку та/або складення податкової звітності, відповідно до вимог встановлених ПК України
- Неподання банками або іншими фінансовими установами відповідним контролюючим органам повідомлення про відкриття або закриття рахунків платників податків
- Здійснення видаткових операцій за рахунком платника податків до отримання повідомлення відповідного контролюючого органу про взяття рахунку на облік у контролюючих органах
- Неповідомлення фізичними особами-підприємцями та особами, що проводять незалежну професійну діяльність, про свій статус банку або іншій фінансовій установі при відкритті рахунку

- Неподання або порушення порядку подання платником податків інформації для формування та ведення Державного реєстру фізичних осіб - платників податків, передбаченого ПК України
- Неподання, подання з порушенням встановлених строків, подання не у повному обсязі, з недостовірними відомостями або з помилками податкової звітності про суми доходів, нарахованих (сплачених) на користь платника податків, суми утриманого з них податку
- Оформлення документів, які містять інформацію про об'єкти оподаткування фізичних осіб або про сплату податків без зазначення реєстраційного номера облікової картки платника податків, або з використанням недостовірного реєстраційного номера облікової картки платника податків
- Неподання або несвоєчасне подання платником податків або іншими особами, зобов'язаними нараховувати та сплачувати податки, збори податкових декларацій (розрахунків)
- Неподання платником податків звіту та/або обов'язкової документації про проведені ним протягом року контрольовані операції відповідно до вимог ПК України до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику
- Незабезпечення платником податків зберігання первинних документів облікових та інших реєстрів, бухгалтерської та статистичної звітності, інших документів з питань обчислення і сплати податків та зборів протягом установлених ПК України строків їх зберігання та/або ненадання платником податків контролюючим органам оригіналів документів чи їх копій при здійсненні податкового контролю у випадках, передбачених ПК України
- Несплата (неперерахування) фізичною особою - платником єдиного податку, авансових внесків єдиного податку в порядку та у строки, визначені ПК України, тягне за собою накладення штрафу в розмірі 50 відсотків ставки єдиного податку, обраної платником єдиного податку відповідно до ПК України.
- Відчуження платником податків майна, яке перебуває у податковій заставі, без попередньої згоди контролюючого органу, якщо отримання такої згоди є обов'язковим згідно з ПК України
- Порушення порядку отримання та використання торгового патенту
- У разі якщо платник податків не сплачує узгоджену суму грошового зобов'язання та/або авансових внесків з податку на прибуток підприємств протягом строків, визначених ПК України, такий платник податків притягується до відповідальності у вигляді штрафу у таких розмірах: при затримці до 30 календарних днів включно, наступних за останнім днем строку сплати суми грошового зобов'язання, - у розмірі 10 відсотків погашеної суми податкового боргу; при затримці більше 30 календарних днів, наступних за останнім днем строку сплати суми грошового зобов'язання, - у розмірі 20 відсотків погашеної суми податкового боргу.
- Ненарахування, неутримання та/або несплата (неперерахування) податків платником податків, у тому числі податковим агентом, до або під час виплати доходу на користь іншого платника податків
- Неподання або подання податкової інформації банками чи іншими фінансовими установами з порушенням строку, визначеного ПК України, контролюючим органам.

Рекомендована література:

1. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
2. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
3. Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні: Закон України від 16.11.1992 №2782-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12#Text>
4. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальних захист журналістів: Закон України від 23.09.1997 № 540/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>
6. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
7. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 № 3759-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text>
8. Про телекомунікації: Закон України від 18.11.2003 № 1280-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15#Text>
9. Правові засади діяльності журналістів в Україні: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 04.10.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0062323-11#Text>

ТЕМА 9:

Електронне урядування

Питання, винесені на самостійне вивчення:

1. Нагляд та контроль у сфері довірчих послуг.

Теретичні відомості

Нагляд та контроль у сфері довірчих послуг

Для доведення відповідності вимогам до кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг та послуг, що ними надаються, юридичні особи, фізичні особи - підприємці, які мають намір надавати електронні довірчі послуги, можуть за власний рахунок пройти процедуру оцінки відповідності у сфері електронних довірчих послуг.

Оцінка відповідності у сфері електронних довірчих послуг здійснюється органами з оцінки відповідності, акредитованими відповідно до законодавства у сфері акредитації.

Кваліфіковані надавачі електронних довірчих послуг, які пройшли процедуру оцінки відповідності у сфері електронних довірчих послуг та відомості про яких були внесені до Довірчого списку, повинні **кожні 24 місяці за власний рахунок** проходити процедуру оцінки відповідності для доведення того, що вони та електронні довірчі послуги, які ними надаються, відповідають вимогам до кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг та послуг, що ними надаються.

Про результати оцінки відповідності у сфері електронних довірчих послуг кваліфіковані надавачі електронних довірчих послуг повинні повідомити контролюючий орган шляхом надання копії документа про відповідність вимогам до кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг та послуг, що ними надаються, **не пізніше трьох робочих днів** з дня його отримання.

Державний нагляд (контроль) за дотриманням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг здійснює **контролюючий орган**.

Контролюючий орган здійснює **такі планові заходи державного нагляду (контролю)** за дотриманням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг:

- перевірку кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг (його відокремлених пунктів реєстрації) або надання запиту до органу з оцінки відповідності щодо проведення процедури оцінки відповідності кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг за його власний рахунок для підтвердження того, що він та електронні довірчі послуги, які ним надаються, відповідають вимогам до кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг та послуг, що ними надаються;
- перевірку засвідчувального центру;
- перевірку центрального засвідчувального органу.

Контролюючий орган здійснює **такі позапланові заходи державного нагляду (контролю)** за дотриманням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг:

- перевірку кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг за їхніми заявами;
- перевірку кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг у разі виявлення та підтвердження недостовірності даних у поданих ними документах;
- перевірку виконання кваліфікованими надавачами електронних довірчих послуг приписів щодо усунення порушень вимог законодавства, виданих за результатами проведення планових заходів державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг;
- перевірку кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг після отримання інформації чи повідомлення про порушення вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг від засвідчувального центру, центрального засвідчувального органу, суду, користувачів електронних довірчих послуг або третіх осіб.

За результатами проведення перевірок кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг (їхніх відокремлених пунктів реєстрації), засвідчувального центру, центрального засвідчувального органу контролюючий орган **вживає таких заходів реагування:**

- вимагає від кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг, засвідчувального центру, центрального засвідчувального органу усунення порушень вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг в установлений приписом строк;

- приймає рішення про блокування кваліфікованих сертифікатів відкритих ключів кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг, самопідписаного сертифіката електронної печатки засвідчувального центру, самопідписаного сертифіката електронної печатки центрального засвідчувального органу в разі, якщо під час перевірки виявлено факти компрометації особистого ключа.
- надсилає центральному засвідчувальному органу подання про виключення кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг з Довірчого списку в разі:
 - надання кваліфікованих електронних довірчих послуг кваліфікованим надавачем електронних довірчих послуг без чинних документів, визначених законодавством, що підтверджують відповідність комплексної системи захисту інформації інформаційно-телекомунікаційної системи кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг та засобів захисту інформації у її складі вимогам нормативно-правових актів у сфері технічного та криптографічного захисту інформації, або документів про відповідність за результатами проходження процедури оцінки відповідності у сфері електронних довірчих послуг;
 - непроходження додаткової державної експертизи комплексної системи захисту інформації або процедури оцінки відповідності інформаційно-телекомунікаційної системи кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг у разі модернізації апаратного, апаратно-програмного пристрою чи програмного забезпечення, що входять до складу програмно-технічного комплексу, яка не передбачена проектною чи експлуатаційною документацією до комплексної системи захисту інформації інформаційно-телекомунікаційної системи кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг;
 - надання кваліфікованих електронних довірчих послуг за відсутності у кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг поточного рахунка із спеціальним режимом використання у банку (рахунок в органі, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів) з необхідним обсягом коштів або чинного договору страхування цивільно-правової відповідальності з необхідним розміром страхової суми, що встановлені частиною третьою статті 16 цього Закону, для забезпечення відшкодування збитків, які можуть бути завдані користувачам електронних довірчих послуг або третім особам внаслідок неналежного виконання кваліфікованим надавачем електронних довірчих послуг своїх зобов'язань;
 - порушення вимог до умов експлуатації комплексної системи захисту інформації інформаційно-телекомунікаційної системи кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг;
 - неусунення виявлених під час перевірки порушень в установленій приписом строк;
 - надання кваліфікованих електронних довірчих послуг кваліфікованим надавачем електронних довірчих послуг без чинних документів, визначених законодавством, що підтверджують його право власності та/або право користування засобами кваліфікованого електронного підпису чи печатки, які використовуються для надання кваліфікованих електронних довірчих послуг;
 - встановлення факту надання недостовірних відомостей, наведених у документах, поданих кваліфікованим надавачем електронних довірчих послуг для внесення відомостей про нього до Довірчого списку.

Протягом місяця з дня генерації центральним засвідчувальним органом пар ключів та формування відповідних самопідписаних сертифікатів електронних печаток центрального засвідчувального органу контролюючий орган проводить позапланову перевірку центрального

засвідчувального органу в частині захисту інформації у програмно-технічному комплексі центрального засвідчувального органу.

У разі виявлення порушень вимог, встановлених законодавством для центрального засвідчувального органу, контролюючий орган інформує Кабінет Міністрів України про виявлені порушення та пропонує центральному засвідчувальному органу шляхи їх усунення.

Щороку до 1 квітня контролюючий орган готує та подає до Кабінету Міністрів України звіт про оцінку діяльності суб'єктів відносин у сфері електронних довірчих послуг щодо дотримання вимог законодавства.

Посадові особи контролюючого органу під час здійснення заходів державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг мають право:

- здійснювати виїзні та невиїзні заходи державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг;
- у разі виявлення порушень вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг видавати обов'язкові для виконання кваліфікованими надавачами електронних довірчих послуг приписи про усунення порушень і визначати строк усунення виявлених порушень;
- накладати на винних осіб адміністративні стягнення за порушення вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цього Закону;
- звертатися до суду щодо застосування заходів реагування;
- виконувати інші повноваження, визначені законом.

Рекомендована література:

1. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
2. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
3. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 №2782-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12#Text>
4. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальних захист журналістів: Закон України від 23.09.1997 № 540/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>
6. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
7. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 № 3759-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text>
8. Про телекомунікації: Закон України від 18.11.2003 № 1280-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15#Text>
9. Правові засади діяльності журналістів в Україні: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 04.10.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0062323-11#Text>

